

РЕШЕНИЕ

№ 238

гр. С., 25.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С., ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Н. Янакиева
Членове: Мартин Цв. Сандулов
Стефка Т. Михайлова Маринова

при участието на секретаря Радост Д. Гърдева
като разгледа докладваното от Надежда Н. Янакиева Въззивно гражданско дело № 20232200500345 по описа за 2023 година

Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и следващите от ГПК.

Обжалвано е първоинстанционно решение № 530/22.06.2023г. по гр.д. № 20232230100236 по описа за 2023г. на СлРС, с което е отхвърлен като неоснователен предявеният от Община С., с адрес: гр.С., бул.“Ц.О.“ №1 против „Лукском“ ЕООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр.С., бул.“Г.Д.“ №2 и „Топстрой декор“ ООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр.С., бул.“Г.Д.“ №2 частичен иск с правно основание чл. 55, ал.1, пр.3 във вр. с чл. 268 от ЗЗД за заплащане солидарно на сумата 1000 лева, като частичен иск от глобална претенция в размер на 138 014,00 лева, получени на отпаднало основание - отказ от сключен на 22.06.2011г. договор за извършване на строително-монтажни работи, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 25.01.2023г. до окончателно изплащане.

Решението е обжалвано от ищеца в първоинстанционното производство.

Във въззивната жалба въззивникът твърди, че обжалваното решение е незаконосъобразно, тъй като неправилно първоинстанционният съд е приел, че исковете са погасени по давност. Излага съдържанието на договора от 04.09.2007г. и заявява, че макар да е започнало изпълнение от страна на

ответниците и да има частично такова, към настоящия момент са настъпили основателни причини, които мотивират ищеца-въззивник да се откаже от договора съгласно чл. 286 от ЗЗД и няма да възлага на изпълнителя повече работа по договора, ще му заплати направените разходи, извършената работа и печалбата, която би получил от изпълнението ѝ, като това ще извърши чрез прихващане с платения аванс по договора. Обосновава основателната причина със загубата на доверие в ответниците поради некоректното им поведение, свързано с други търговски правоотношения между страните. Позицията се на решение от 2016г. на СлОС, с което те са били осъдени да заплатят на общината големи суми за връщане на заплатен аванс, мораторна лихва и неустойка за пълно неизпълнение по договор от 2011г. за извършване на СМР. По образуваното изпълнително дело, както и по други изпълнителни дела, образувани по изпълнителни листи въз основа на т.д. № 37/2015г. на СлОС и т.д. № 69/2016г. на СлОС, ответниците не са погасили дълговете си и до настоящия момент, демонстрират нежелание дори да започнат да изплащат задълженията си и това довело до загубата на доверието от страна на ищеца във възможността им да изпълнят сключения договор. Въззивникът заявява, че след признаване на разходите, извършената работа и печалбата в общ размер на 254 106, 89 лв., както и след прихващането им с платения аванс – 392 121 лв., остава сума от 138 014 лв., която ответниците му дължат солидарно, като получена на отпаднало основание. Сочи, че двамата ответници към момента на сключването на процесния договор са били съдружници в ГД „С. – С.“ и запазват юридическата си самостоятелност, тъй като гражданското дружество няма характер на юридическо лице, сделката е търговска, приложение намира чл. 304 от ТЗ и следва да се приеме, че задълженията от съдружниците в ГД са поети солидарно. Пред РС е предявен частичен иск за 1000 лв., исковата молба служи като волеизявление за отказ от договора по чл. 268 от ЗЗД и като покана за плащане. Въззивникът счита, че исковите не са погасени по давност, защото основанието за отказ от договора по реда на чл. 268 от ЗЗД, а именно – загубата на доверие, е възникнало към датата на завеждане на исковата молба.

С оглед всичко изложено въззивникът иска да се отмени атакуваното решение като неправилно и въззивната инстанция да постанови ново

решение, с което уважи исквете в пълен размер, евентуално – да редуцира размера на присъденото обезщетение; претендира разноски за двете инстанции. Представя пълномощни.

Във въззивната жалба няма направени нови доказателствени искания за въззивната фаза на производството.

В срока по чл. 263, ал.1 от ГПК въззиваемата страна – двамата ответници в първоинстанционното производство, е подала писмен отговор, с който заявява, че въззивната жалба е неоснователна, а първоинстанционният съд правилно, обосновано и законосъобразно е постановил своето решение, след обсъждане на целия обем от налични доказателства в тяхната съвкупност и цялост. Въззиваемите считат, че правилно съдът е приел, че исквете са погасени по давност и е мотивирал изчерпателно този извод. В хода на производството е установено неизпълнение към 2012г., а не както ищецът твърди че загубата на доверие е възникнала към момента на подаване на исковата молба. Правилно първоинстанционният съд е приел, че не е налице хипотезата на чл. 6 ал. 2 от сключения договор. Срокът на договора е бил 500 дни от авансовото плащане и е изтекъл и от изтичането му до завеждането на исковата молба са изтекли повече от 10 години, в които изпълнителят е бездействал и не е изпълнявал задълженията си, поради което е неоправдано да се твърди, че въпреки това едва към настоящия момен е настъпила загуба на доверие.

Поради това въззиваемите молят да не се уважава въззивната жалба, а атакуваното решение да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно, ведно с произтичащите от това последици.

В отговора няма направени нови доказателствени или други процесуални искания.

В същия срок не е подадена насрещна въззивна жалба.

В с.з., за въззивната община, редовно призована, не се явява процесуален представител по закон или пълномощие, който да изрази становище.

В с.з. за двете въззиваеми дружества, редовно призовани, не се явяват процесуални представители по закон, явява се процесуален представител по пълномощие по чл. 32 т. 1 от ГПК, който оспорва въззивната жалба и

поддържа всички свои аргументи, изложени в отговора. Моли въззивната инстанция да потвърди атакуваното решение като правилно и законосъобразно. Няма претенция за разноски.

Въззивният съд намира въззивната жалба за редовна и допустима, отговаряща на изискванията на чл. 260 и чл. 261 от ГПК, същата е подадена в законовия срок, от процесуално легитимирани субекти, имащи правен интерес от обжалването, чрез постановилия атакувания акт районен съд.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно, и с оглед пълния обхват на обжалването – и допустимо.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, в рамките, поставени от въззивната жалба, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред РС доказателства, намира, че атакуваното решение е и правилно.

Този състав счита, че формираната от първоинстанционния съд фактическа обстановка, така, както е изложена в мотивите на решението, е пълна, правилна и кореспондираща с доказателствения материал, поради което и на осн. чл. 272 от ГПК я въвежда по подразбиране. Въззивният състав споделя и правните изводи на РС.

Изложенията във въззивната жалба оплаквания са изцяло неоснователни.

По фактите няма спор между страните, спорът е по правото.

Въззивникът заявява, че с исковата молба е отправил изявление към ответниците по реда на чл. 268 от ЗЗД, който му дава право в качеството на „поръчващ“ по смисъла на тази норма, въз основа на договор от 22.06.2011г., ако има основателни причини, да се откаже от договора, макар изпълнението да е започнало, като заплати на изпълнителите – ответните дружества, като съдружници в гражданското дружество, страна по същия договор – направените разходи, извършената работа и печалбата, която биха получили от изпълнението на работата.

Договорът, от който ищецът иска да се откаже, е сключен на 22.06.2011г. и съгласно чл. 6 ал. 1 от същия, общият срок за изпълнението му е 500 календарни дни и започва да тече от датата на превод на аванса от

възложителя, която в случая е 22.06.2011г. Съгласно ал. 2 от същия чл. 6 е уговорено, че в срока по ал. 1 не се включва времето, през което изпълнителят не изпълнява възложените му СМР поради неосигуряване на средства за финансиране на обекта от страна на възложителя. За тези периоди от време се съставят тристранни протоколи, подписани от изпълнителя, лицето, упражняващо строителен надзор и инвеститорския контрол.

По делото не са представени такива протоколи, нито се твърди, нито е доказано наличие на изключителната хипотеза на чл. 6 ал. 2 от договора – неосигуряване на средства за финансиране на обекта – поради което към месец 11.2012г. срокът на договора е изтекъл и договорната връзка е прекратена.

Специалното право на възложителя, регламентирано в нормата на чл. 268 от ЗЗД, може да бъде упражнено единствено в рамките на активна, действаща облигационна връзка. Това е специфична хипотеза на прекратяване действие на договор, което имплементарно съдържа като предпоставка съществуването на договора. След като изтичането на уговорения срок е прекратило договорната връзка, към датата на завеждане на исковата молба - 25.01.2023г. - няма витален източник на облигационно правоотношение – договор, от който възложителят/поръчващият да се откаже.

Това означава и че той не може да претендира, че са настъпили последиците, предвидени от законодателя, както и че не е налице хипотезата на дадено на отпаднало основание по чл. 55 ал. 1 пр. 3 от ЗЗД – тоест, че авансовото плащане на 22.06.2011г. е неоснователно и подлежи на връщане по реда на неоснователното обогатяване, респективно – тази част от него, останала след приспадането на разходите, извършената работа и печалбата на изпълнителите.

От възможността по чл. 268 от ЗЗД, която би могла да активира и института на неоснователното обогатяване, ищецът е могъл да се възползва до момента на прекратяване на процесния договор с изтичането на уговорения срок, но той не е сторил това. В този смисъл е безпредметно да се обсъжда твърдяната от него „загуба на доверие“, представляваща „основателната причина“ за отказ от договора по смисъла на чл. 268 от

ЗЗД, която, според твърденията му в исковата молба, била настъпила към датата на предявяване на иска. От една страна – ако тя е настъпила през 2023г., не е в състояние да доведе до отказ от вече прекратен договор, още повече че също от изложените твърдения в исковата молба и въззивната жалба, трайното и еднозначно поведение на ответниците в търговските взаимоотношения помежду им, е било годно да отнеме доверието в тях още през 2015г.

От друга страна – преди прекратяването на договора с изтичане на срока му през месец ноември 2012г., ищецът е имал възможностите, предвидени в самото съглашение между страните в р-л VI и да прекрати едностранно чрез разваляне договора поради виновно неизпълнение или забава в изпълнението и да се ползва от предвидените по чл. 79 от ЗЗД и 82 от ЗЗД последици, което също не е сторил.

Поради това главният иск – с цена 1000 лв., предявен като частичен от пълната претенция в размер на 138 014 лв., се явява неоснователен и следва да се отхвърли.

Неоснователността на главната претенция обуславя неоснователността, а оттам – и **отхвърлянето на акцесорната такава за присъждане на обезщетение за забава върху главницата в размер на законовата лихва от предявяването на исковата молба до окончателното изплащане.**

Дори да се приеме, че претенцията по чл. 55 ал. 1 пр.3 от ЗЗД не е в зависимост от упражняване правото по чл. 268 от ЗЗД, а черпи основание от самия факт на непълно изпълнение на договора за възлагане на СМР, тоест – че е извършено плащане на неосъществено основание, довело до неоснователно обогатяване на ответниците, то своевременно релевираното им възражение за погасителна давност се явява основателно. Предвиденият от закона 5 годишен срок, след изтичането на който ищецът не може да се удовлетвори принудително, е започнал да тече от м. 12.2012г. и е изтекъл преди предявяването на иска, поради което последният **е неоснователен и следва да се отхвърли изцяло предявената частична претенция за 1000 лв., като част от целия иск от 138 014 лв.**

Неоснователен е и акцесорният иск за заплащане на обезщетение за забава в размер на законовата лихва и той също следва да се отхвърли.

Може само да се отбележи, че при частично изпълнение на договорни задължения и частично плащане, отношенията между страните не се уреждат чрез механизма на извъндоговорната отговорност, каквато е неоснователното обогатяване, поради което главната и допълнителната претенции са по принцип неоснователни и не биха могли да бъдат уважени по чл. 55 ал. 1 от ЗЗД.

Така, щом правните изводи на двете инстанции съвпадат, въззивният съд намира, че липсват и основания за отмяна на обжалвания съдебен акт.

Жалбата следва да бъде оставена без уважение, а атакуваното решение – потвърдено, включително по отношение на разноските, които са правилно определени и присъдени след своевременното им поискване.

С оглед изхода на процеса отговорността за разноски и за тази инстанция следва да бъде възложена на въззивника и той следва да понесе своите както са направени; въззиваемата страна не е заявила претенция за разноски, няма доказани направени и такива не следва да ѝ бъдат присъждани.

Ръководен от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА и з а я л о първоинстанционно решение № 530/22.06.2023г. по гр.д. № 20232230100236 по описа за 2023г. на СлРС като ПРАВИЛНО.

Решението не подлежи на касационно обжалване с оглед цената на предявления като частичен иск.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

